

NTNU

Institutt for kjemi

Kontaktperson:

L. amannensis Odd Reidar Gautun

Tlf.: 73 59 41 01

Side 1 av 6 sider

Eksamen i fag DIK3035
Metallorganiske forbindelser i organisk syntese

Torsdag 20. desember 2001
kl. 0900 – 1500

Hjelpemidler: D – Ingen trykte eller håndskrevne hjelpemidler er tillatt.
Bestemt, enkel kalkulator og molekylmodeller er tillatt.

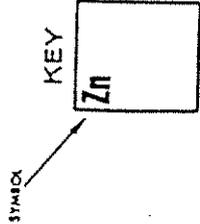
Sensuren faller 15. januar 2002

TABLE OF PERIODIC PROPERTIES OF THE ELEMENTS

PERIOD	GROUP IA	PERIODIC TABLE										INERT GASES															
		IIA	IIIA	IVA	VA	VIA	VIIA	VIII	IB	IIB	III		IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII
1	H	Li	Be																								He
2		Na	Mg																								Ne
3		K	Ca	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Fe	Co	Ni	Cu	Zn														Ar
4		Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Tc	Ru	Rh	Pd	Ag	Cd														Kr
5		Cs	Ba	La	Hf	Ta	W	Re	Os	Ir	Pt	Au	Hg														Xe
6		Fr	Ra	Ac																							Rn
7																											

* Ce	Pr	Nd	Pm	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Im	Yb	Lu
** Th	Pa	U	Np	Pu	Am	Cm	Bk	Cf	Es	Fm	Md	No	Lw

Oppgave I

- (a) Angi for hver av de følgende forbindelsene: (i) Antall valenselektroner som omgir metallet.
(ii) Oksidasjonstilstand til metallet.

(1) $\text{Fe}(\text{CO})_3(\text{PPh}_3)_2$	(2) $\text{Pt}(\text{Me})_2(\text{PEt}_3)_2$
(3) Me_3TaCl_2	(4) $(\eta^5\text{-C}_5\text{H}_5)_2\text{ZrCl}_2$
(5) $\text{ClMn}(\text{CO})_5$	(6) Me_6W
(7) $(\text{OC})_5\text{Re-Re}(\text{CO})_5$	(8) $(\eta^5\text{-C}_5\text{H}_5)\text{Mo}(\text{CO})_3\text{Me}$

- (b) Forklar hvordan binding av en terminal CO til et metallsenter og binding av et alken til et metallsenter ligner på hverandre.

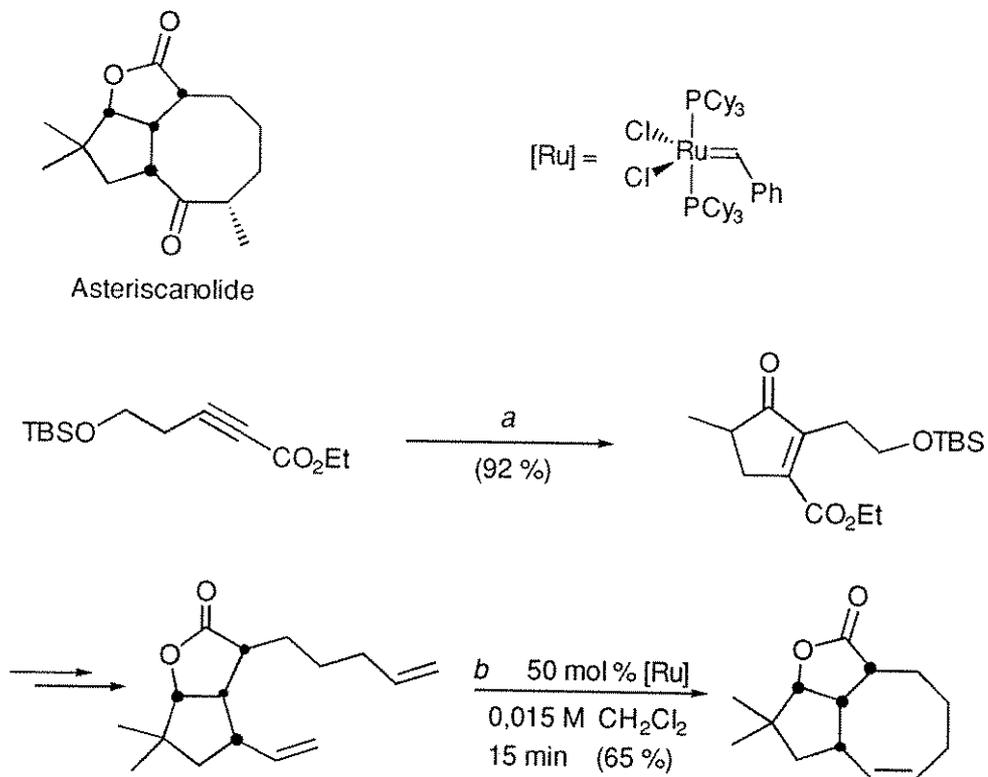
Oppgave II

- (a) Hvor ville et hydrid anion angripe hver av følgende forbindelser:
- $[(\eta^5\text{-cyclohexadienyl})(\eta^5\text{-C}_5\text{H}_5)(\text{C}_2\text{H}_4)\text{MoMe}]^+$
  - $[(\eta^5\text{-cyclohexadienyl})(\text{CO})_3\text{Fe}]^+$
  - $[(\eta^5\text{-C}_5\text{H}_5)(\eta^4\text{-butadiene})([\eta^3\text{-allyl}]\text{MoMe})]^+$
- (b) Foreslå en plausibel mekanisme for reaksjonen vist under som er katalysert av et Rh(I) kompleks, f.eks $\text{RhCl}(\text{PPh}_3)_3$. Navngi elementærreaksjonene og oksidasjonstilstand til kompleksene som inngår i mekanismen.

Oppgave III

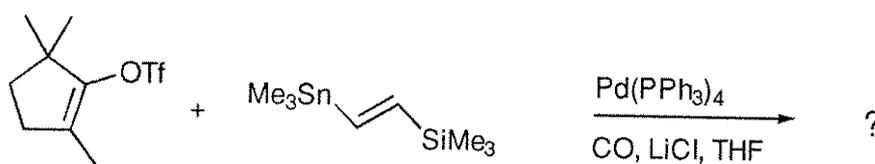
I en totalsyntese av seskviterpenet $\pm$ -Asteriscanolide inngår syntese trinnene *a* og *b* som vist i skjemaet under. Vis reagenser og mekanisme for trinnet *a*. Hva heter denne reaksjonen? Vis også mekanisme for trinn *b*. Hva er drivkraften for dette trinnet?

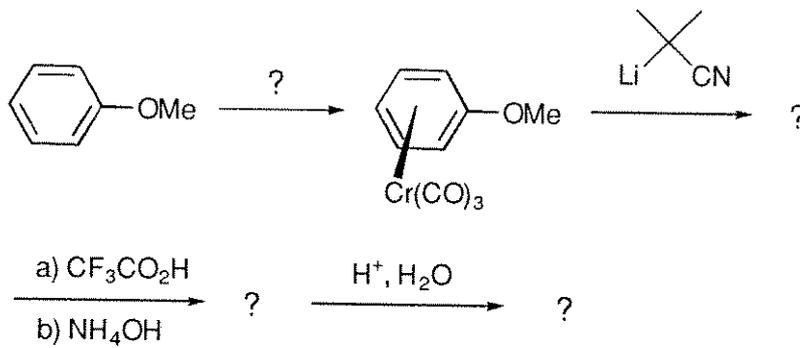
(*JOC* 2001, 66, 7443)

Oppgave IV

- (a) Vis produkt og mekanisme for reaksjonen under. Hvilket trinn i mekanismen er det hastighetsbestemmende? Kommenter om reaksjonen går katalytisk eller støkiometrisk.

(b) Vis reagensene og produktene som mangler i reaksjonsskjemaet vist under

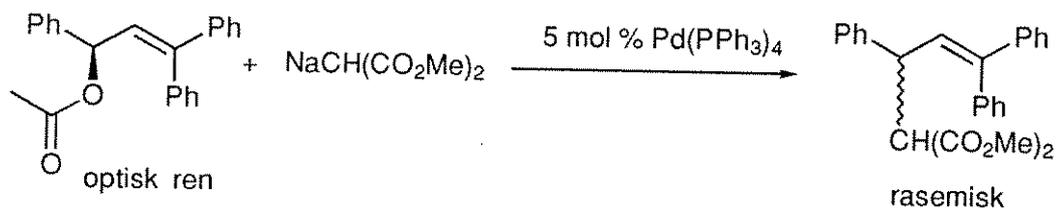

(JOC 1979, 44, 3275)

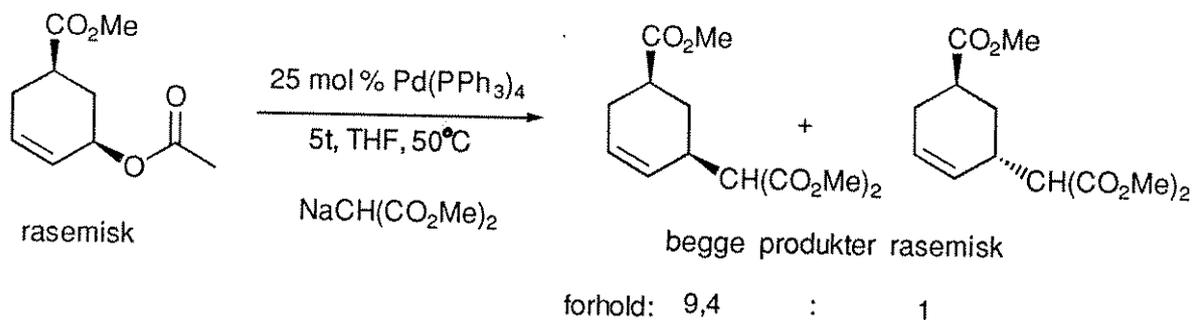
Oppgave V

(a) Forklar følgende observasjoner ved hjelp av mekanismer

i)

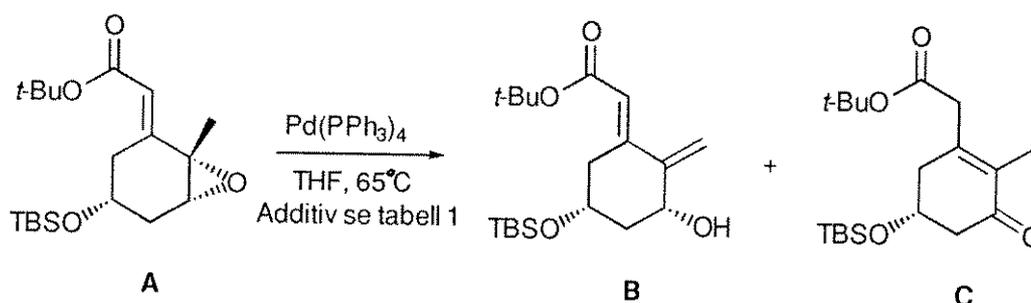
ii)

(JACS 1992, 114, 6858; Tetrahedron: Asymm 1994, 5, 1525; Angew. Chem. Int. Ed. 1998, 37, 323)

- (b) Radinov og medarbeidere ønsket å anvende forbindelse **B** i syntese av vitamin D analoger. Forbindelsen ble forsøkt fremstilt fra **A** ved hjelp av Pd-kjemi. I reaksjonen vist under ble det observert to isomere produkter, **B** samt uønsket forbindelse **C**. Uten additiver tilstede i reaksjonsblandingen ble sistnevnte isolert som hovedprodukt. En forsøks rekke med diverse alkohol additiver viste en sammenheng mellom produktselektivitet (**B** : **C**) og pKa verdiene til de respektive alkoholene (Tabell 1).

Vis en mekanisme for dannelsen av **B** og **C** som er i overensstemmelse med de observerte dataene.

Tabell 1. pKa av additiv vs produkt selektivitet

alkohol additiv	mol %	pKa (rel. vann)	Produktforhold B : C
ingen			25 : 75
<i>tert</i> -BuOH	100	19	25 : 75
MeC(CF ₃) ₂ OH	10	9,51	26 : 74
(CF ₃) ₂ CHOH	10	9.13	32 : 68
PhC(CF ₃) ₂ OH	10	8,52	91 : 9
1,3-C ₆ H ₄ [C(CF ₃) ₂ OH] ₂	10	8,48	92 : 8
(CF ₃) ₂ COH	10	5,18	95 : 5

(*JOC* 2001, 66, 6141)

Lykke til!

ORG